

XX.

Et lille Bidrag til dansk Psalmehistorie.*Ved Holger Fr. Rørdam.*

I Kirkehist. Saml. I, 140-2 findes meddelt et Kongebrev af 5 Novbr. 1569, hvorved Hans Thomesens Psalmebog blev monopoliseret, og Salget og Brugen af alle andre Psalmebøger blev forbudt her i Landet. Saavidt vides, findes det ingensteds oplyst, hvorlænge denne Tilstand varede. Efterfølgende Kongebrev vil derfor formentlig være et velkomment Bidrag til vor Psalmehistorie, idet det viser, at Kong Frederik II allerede efter fem Aars Forløb fandt sig besøjet til at indskrænke det ovenomtalte Monopol, der, skjønt det vistnok var udstedt i den bedste Mening, dog umulig kunde være til Gavn for den danske Psalmedigtning eller Psalmesang.

Kongl. Maj.s Bogtrykker i Kjøbenhavn fik Brev at maatte herefter trykke Psalmebøger i liden Format med Evangelier og Epistler og den liden Catechismus Lutheri.

Vi Frederik den Anden etc. Gjøre alle vitterligt, at eftersom vi nogen Tiden forleden haver gjort en Forordning, at den danske Psalmebog, som Mester Hans Thomesen lod udgaa, skulde bruges i alle Kirker og Skoler over alt Riget, hvilket vi og herefter ville saa alvorligen holdet have; og efterdi vi og samme Tid haver strængeligen ladet forbyde, at aldeles ingen andre Psalmebøger skulde kjøbes og ej heller føres til Kjøbs enten udi Markeder eller andensteds, end aleneste den Psalmebog, forskrevne Mester Hans Thomesen lod udgaa; og vi siden ere komne udi Erfaring, hvorledes tilforn haver været en Psalmebog trykt udi liden Form, hos hvilken og var trykt Søndags-Evangelier og Epistler med den liden Catechismo Lutheri, hvilken altid menlig haver været brugt her udi Riget, sønderlig hos Kjøbmænd og andre, som rejser og færdes, fordi man letteligen kan føre den med sig; og af den Aarsag samme liden Psalmebog ikke maa trykkes og ej heller holdes fal her udi Riget, trykkes den ligevel paa andre Steder, saa en Part danske Kjøbmænd og andre den der sammesteds lader hente og købe. Da efter slig Lejlighed, saa og vore Undersaatter, den gemene Mand til Bedste, ville vi naadigst have bevilget og tilladt, at det skal være vor Bogtrykker udi vor Kjøbsted Kjøbenhavn herefter frit fore selv at maa trykke forskrevne liden Psalmebog med Søndags-Evangelier og Epistler og Catechismo Lutheri derhos, og vore egne Bogførere og ingen anden her udi Riget af fremmede siden at maa holde fal og sælge til hvem samme Bøger behøver og købe ville. Forbydendes derfor alle, ihvor de helst ere eller være kunne, særdeles vore Fogeder, Embedsmænd, Superintendenter og alle andre, herimod paa forskrevne liden Psalmebog at lade trykke eller og sælge eller fal holde, eftersom forskrevet staar, at hindre eller i nogen Maade Forfang at gjøre, under vor Hyldest og Naade. Actum Frederiksborg den 19 Martii Anno 1575.

Sjælandske Registre Nr. 11, Fol. 149.
